

Motion till riksdagen 2005/06:So423

av **Marita Aronson m.fl. (fp)**

Vården i Västra Götaland

Motionen delad mellan flera utskott

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om ohälsotalen i Västra Götaland och minskningen av antalet sjukskrivna.¹
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om att göra Västra Götalandsregionen till försöksregion för Finansiell samordning.¹
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om fritt val i vården och vård i alternativ regi som komplement till den offentliga vården i Västra Götaland.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om utveckling av Drottning Silvias barn- och ungdomssjukhus till ett resurscentrum för barnsjukvården i regionen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om inrättande av ett nationellt kunskapscentrum angående alkohol och graviditet vid Sahlgrenska sjukhuset/Östra i Göteborg.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om försöksverksamhet med äldrevårdscentraler i olika delar av Västra Götaland.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anføres om tillgång till palliativ vård i hela regionen.

¹Yrkandena 1 och 2 hänvisade till Sfu.

Fel! Okänt namn på

Motivering

De svenska socialförsäkringarna är hotade. Socialdemokraterna står handlingsförlamade inför systemfelen i socialförsäkringarna. Även om sjukskrivningarna minskar något, ökar antalet förtidspensioneringar – det som idag kallas sjukersättning – i hela landet och så även i Västra Götaland. Inom bara något år kommer tio procent av arbetskraften i Sverige att vara förtidspensionerad.

Sjukskrivningarnas kris- en kvarnsten för välfärden

Antalet invånare i Västra Götaland som får sjuk- eller aktivitetsersättning har ökat under senare år. I juni i år hade 97 500 personer sjukersättning, en ökning med drygt 7 000 personer sedan januari 2004. Ohälsotalen i Sverige är för närvarande 42,2 dagar, men något högre i Västra Götaland, 43,3 dagar. Gullspång har länets högsta ohälsotal: 57,6 och Tranemo det lägsta: 35,2 dagar.

Antalet sjukskrivna måste minska. Genom bättre styrning av hur sjukskrivningarna går till och tidigare rehabilitering genom rehabiliteringsgaranti kan fler människor komma tillbaka till arbete.

Många sjukskrivna eller förtidspensionerade kan trots rehabilitering inte återgå till sina ordinarie arbeten, men ofta kan de arbeta med något annat. Varje möjlighet att byta sjukskrivning eller förtidspension mot arbete måste därför underlättas. Idag fastnar alltför många i ett bidragsberoende som blir alltför riskabelt eller rentav omöjligt att bryta. Det måste alltså bli lättare för en sjukskriven som vill pröva ett annat arbete än det arbete som denne har sjukskrivits ifrån. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Samordning av resurser mellan Försäkringskassan och vården måste genomföras. Vi föreslår att Västra Götaland på kort sikt blir försöksregion för den så kallade Bohusmodellen: Finsam – finansiell samordning. Folkpartiets uppfattning är dock att försäkringskassor och landstingens vård ska läggas samman i vårdregioner, som ska vara betydligt färre än dagens landsting. Folkpartiets landsmöte har uttalat sitt stöd för att Västra Götalandsregionen får bilda en vårdregion. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Hälso- och sjukvård

Sjukvården är till för alla och den ska betalas av alla genom att alla betalar in skatt. Vården i Västra Götaland har brister även om mycket fungerar bra. Psykiatrin, inte minst barn- och ungdomspsykiatrin, samt missbrukarvården är

eftersatta områden, där bristerna i dag i vissa delar av länet är särskilt allvarliga.

I Västra Götaland utlovas hjälp från primärvården antingen per telefon eller vid besök, samma dag som vården kontaktas. Om kontakt med läkare behövs ska väntetiden vara högst sju dagar och den som fått en remiss bekräftad till den specialiserade vården ska erbjudas ett sådant besök inom 90 dagar. Om behandling behövs, ska den erbjudas inom 90 dagar efter att beslut har fattats. När patient och läkare kommer överens om en operation eller behandling ska genomföras, ska man också komma överens om vid vilken tidpunkt.

Detta är en målsättning, som dock tyvärr inte alltid fungerar i verkligheten. I stället bör en nationell vårdgaranti införas, alltså en uttalad rätt att få vård. Folkpartiets ambition är att vården ska organiseras så att vårdgarantin kan omfatta en rätt till vård efter maximalt en månads väntan, mot nuvarande tre i den vårdgaranti som kommer att gälla fr.o.m. den 1 november i år. Detta kommer att bli möjligt med de effektivitetsvinster som uppstår när vårdregionerna införs. Ett första steg på vägen är att fastställa att vårdgarantin ska gälla för behandling inom två månader. Klarar inte regionen av att ge vård i tid så har patienten rätt att på hemlandstingets bekostnad få sin vård utförd i ett annat landsting eller hos en annan vårdgivare.

Regeringen har lagt ner mycket arbete på att stoppa sjukhus i privat regi. Privat vård som alternativ till den offentliga bidrar till ökad kvalitet och effektivitet. Lundby sjukhus t.ex. som drivs i privat regi i Göteborg utför ett mycket förtjänstfullt arbete och måste få finnas kvar. Dessutom finns ett flertal privat drivna husläkarmottagningar och vårdcentraler, som många gånger fungerar bättre än de offentligt drivna.

Fritt val av vårdgivare innebär att vårdsystemet uppfattar patienten som myndig och kapabel att ta ansvar för sina egna vårdbehov. Husläkaren och distriktssköterskan ska vara kärnan i sjukvården. Det är bättre att träffa samma doktor och sjuksköterska än att behöva förklara sina problem på nytt för varje ny läkare eller sjuksköterska. Idag får ett stort antal patienter träffa nya läkare och sjuksköterskor varje gång de besöker sin vårdcentral. Folkpartiet vill att människor äntligen ska få möjlighet att välja sin egen doktor på vårdcentralen, vi vill ha ett nationellt fastställt husläkarsystem. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Barns och ungas hälsa

Tidigt i barnåren grundläggs hälsan. För att alla barn och unga ska få likvärdiga uppväxtvillkor är det viktigt att hälso- och sjukvården stödjer föräldrar och det sociala nätverk som omger barn och unga. Barn och unga som lever i familjer med missbruk eller psykiska problem är särskilt utsatta. Utveckla Drottning Silvias barn- och ungdomssjukhus till ett resurscentrum för hela västsvenska regionen. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

En kartläggning gjord av Länsstyrelsen i Västra Götaland visade att det i regionen finns ett antal flickor som lever under hedersrelaterat förtryck. De är

Fel! Okänt namn på

i stort behov av insatser dels från kommunens socialtjänst men, dels av barn-psykiatriska insatser genom BUP. Det är viktigt att utveckla behandlingsstrategier för denna grupp. Folkpartiet kräver att socialtjänsten i vissa fall ska få inleda en utredning utan att vårdnadshavarna underrättas, då problematiken är komplicerad.

I regionen finns barn och unga med invandrabakgrund, som bär med sig traumatiska upplevelser från sitt forna hemland. Det är nödvändigt att ge dessa barn en adekvat vård.

Alkohol- och drogkonsumtionen har ökat speciellt bland unga kvinnor i fertil ålder. Det är därför viktigt att intensifiera arbetet med att tidigt ta hand om gravida missbrukare, för att undvika bestående fosterskador på det väntade barnet. Ett nationellt kunskapscentrum kring dessa barn borde kunna placeras på Sahlgrenska sjukhuset/Östra i Göteborg. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Äldrevård

Fler människor lever längre idag och får med stigande ålder större behov av sjukvård. De äldre invånarna svarar helt naturligt för den största delen av sjukvårdskonsumtionen. Kommunerna måste i ökad omfattning tillhandahålla vettiga och differentierade äldreboenden och vårdformer, gärna med olika driftsformer. Självklart ska alla som vill bo och kan bo hemma få göra det, men om man inte orkar eller kan, måste man få välja annat boende.

Geriatrisk kompetens behövs på vårdcentralerna och särskilt för de äldre som bor i servicehus och andra äldreboenden behövs en läkargaranti.

I centrala Göteborg har i samarbete med kommunen inrättats en så kallad äldrelots. Äldre personer behöver endast ringa ett telefonnummer oavsett vilken sorts insats man behöver. En likartad verksamhet borde införas i hela regionen för att underlätta för äldre människor att söka vård.

Folkpartiet föreslår att försöksverksamheter med äldrevårdscentraler (ÄVC) etableras i Västra Götaland för att hjälpa både äldre patienter och deras anhöriga på ett bättre sätt och därutöver också bedriva forsknings- och utvecklingsarbete. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Palliativ vård i livets slutskede måste finnas tillgänglig för alla i regionen. Sjukvårdspersonal av olika yrkeskategorier bör få utbildning i palliativ vård för att ha kunskap både då patienten väljer att bo kvar hemma eller bor på speciella enheter. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 30 september 2005

Marita Aronson (fp)

Erling Bager (fp)

Axel Darvik (fp)

Jan Ertsborn (fp)

Lennart Kollmats (fp)

Cecilia Wigström (fp)

Anita Brodén (fp)

Anne-Marie Ekström (fp)

Eva Flyborg (fp)

Lars Tysklind (fp)

Christer Winbäck (fp)